

17. Označování zvířat

Problematiku označování zvířat upravuje **zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění a plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon)** a jeho prováděcí **vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.**

Plemenářský zákon upravuje šlechtění a plemenitbu skotu, zebu, buvola indického, koní, oslů, prasat, ovcí, koz, drůbeže, plemenných ryb a včel. Za **označovaná zvířata**, u nichž stanovuje povinnost označování se dle zákona považují **tuři, koně, osli a jejich kříženci, prasata, ovce, kozy, běžci a zvěř ve farmovém chovu.** Vedení evidence je dle zákona povinné u všech označovaných zvířat a dále u drůbeže, včel, plemenných ryb a živočichů pocházejících z akvakultury. Chovatel označovaných zvířat je povinen zajistit jejich označení identifikačními prostředky, způsobem a v termínech, které stanovuje vyhláška. Identifikační prostředky chovatel získává od pověřené osoby, kterou je Českomoravská společnost chovatelů. Výjimkou jsou plemenní koně, pro které je v České republice vedena plemenná kniha, kteří je získávají prostřednictvím uznaného chovatelského sdružení. Označované zvíře, které není označené zákonným způsobem, nelze přemísťovat. Označené tury pak lze přemísťovat pouze na evidovaná hospodářství nebo zařízení nebo k evidovaným obchodníkům.

Pokud dojde ke ztrátě identifikačního prostředku, nebo k jeho poškození, je chovatel dle zákona povinen zabezpečit do dvou pracovních dnů označení zvířete náhradním způsobem, aby jej bylo možné znovu identifikovat. Tuto skutečnost musí neprodleně ohlásit pověřené osobě a vyžádat si od ní duplikát identifikačního prostředku a poté, co jej obdrží jím neprodleně musí zvíře označit.

K 1. 4. 2004 byla zrušena vyhláška č. 134/2001 Sb., o označování a evidenci skotu, ovcí a koz. I přesto, že tato vyhláška byla zrušena a byla nahrazena vyhláškou č. 136/2004 Sb., je nutné ji znát. Dle této vyhlášky mohla být zvířata označována do 30. 4. 2004 a následně jim mohlo být toto označení ponecháno. Stále se tedy můžeme setkat se zvířaty, která jsou označena, dle již zrušené vyhlášky. Nová vyhláška změnila termín označování skotu, ovcí i koz – skot, ovce i kozy musely být trvaly označen do 72 hodin po narození. Označování ovcí a koz se provádělo dvěma plastovými ušními známkami (tvar proužku), do každého ucha jedna. Plastová ušní známka obsahovala kód země (CZ), identifikační číslo zvířete a grafický znak osoby pověřené vedením ústřední evidence ovcí a koz (zde změna, v současnosti známky obsahují kód příslušného úřadu, tedy Ministerstva zemědělství). Změna nastala pouze v označování skotu. Skot se do roku 2004 označoval plastovou ušní známkou do levého ucha a kovovou ušní známkou do ucha pravého. Tvar plastové ušní známky zůstal stejný i po nahrazení vyhlášky. Kovová ušní známka měla tvar proužku (podobný jako se aktuálně používá u ovcí a koz) a obsahovala stejně jako plastová ušní známka kód země (CZ), identifikační číslo zvířete a grafický znak osoby pověřené vedením evidence skotu (zde změna, v současnosti známky obsahují kód příslušného úřadu, tedy Ministerstva zemědělství).

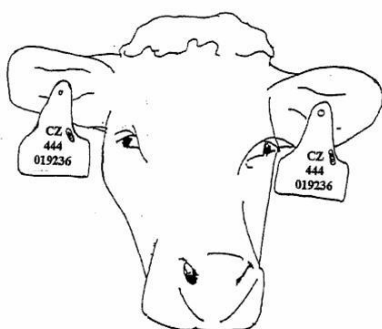
Označování turů

Každé tele musí být trvale označeno **do 20 dnů po narození**. Tuři jsou označováni **dvěma plastovými ušními značkami**, do každého ucha jedna. Existují dva typy plastových ušních značek - typ A a typ B. Oba typy obsahují stejné náležitosti, na značce typu B je ponecháno volné místo pro poznámky chovatele. Při označování skotu se použijí do obou uší známky typu A, nebo do jednoho ucha známka typu A a do druhého ucha známka typu B. Každá část plastové ušní známky musí obsahovat **identifikační číslo zvířete** (součástí je kód země, tedy CZ) a **kód příslušného úřadu** (MZe). Ušní známka používaná pro označování turů musí v identifikačním čísle zvířete obsahovat na sedmém místě u býků číslici 0, u jaloviček číslici 9 a na následujících posledních dvou místech číselné označení kraje, ve kterém se zvíře narodilo, a které se musí shodovat s prvními dvěma číslicemi registračního čísla hospodářství, v němž se zvíře narodilo.

Turům přemístěným z jiných členských států nebo dovezeným ze třetích zemí přímo na jatka se ponechá původní označení, pokud je zvíře poráženo do 20 dnů ode dne pohraniční veterinární kontroly. Tuři přemístění z jiných členských států nebo dovezení ze třetích zemí, kteří zůstávají na území České republiky a kteří jsou označeni v souladu s předpisy EU se považují za tury označené v souladu s vyhláškou. Pokud nejsou označeni v souladu s předpisy EU, musí být do 72 hodin po příchodu na místo určení označeni způsobem stanoveným vyhláškou.

Označování turů

1. Způsob označování turů ušními značkami

Vzor části plastové ušní známky používané pro označování turů

Poznámka:
Identifikační číslo zvířete uvedené na plastové ušní značce se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 019236 921“.

Označování ovcí a koz

Každá ovce nebo koza musí být označena nejpozději **do 6 měsíců od narození**. Pokud opouští hospodářství v němž se narodila před dovršením 6 měsíce, musí být označena před opuštěním tohoto hospodářství. Ovce a kozy můžeme pro potřeby označování rozdělit do tří skupin.

Jehňata nebo kůzlata, která nejsou určena k přemístění do jiného členského státu ani na vývoz do třetích zemí a která jsou **určená k porážce do 12 měsíců** mohou být označena minimálně **jednou plastovou ušní značkou**.

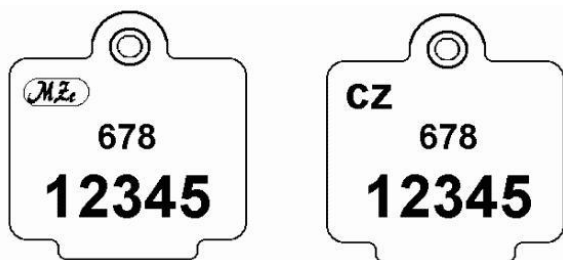
Zvířata, která **nejsou** určena pro **obchodování** v rámci EU musí být označena následujícími způsoby:

- dvě plastové ušní známky, v každém uchu jedna, nebo
- plastová ušní známka v kombinaci se značkou na spěnce, nebo
- plastová ušní známka v kombinaci s elektronickým identifikátorem ve formě elektronické značky na spěnce, nebo
- stejným způsobem, jako se označují zvířata určená pro obchodování s EU.

Zvířata, která **jsou** určena pro **obchodování** v rámci EU musí být označena vždy **jedním elektronickým identifikátorem** (bachorový bolusový odpovídač nebo elektronická ušní známka) **v kombinaci s jedním přímo čitelným identifikátorem** (plastová ušní známka nebo značka na spěnce).

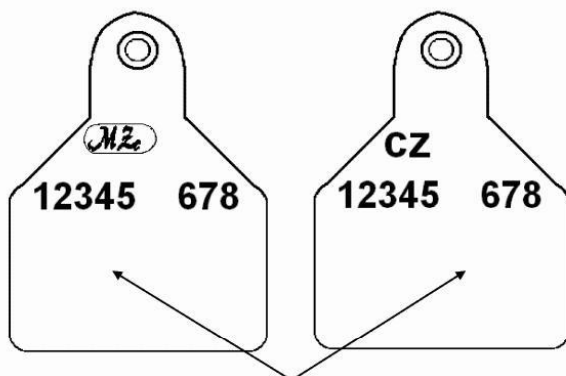
Existují dva typy plastových ušních známek pro označování ovcí a koz – typ A a typ B. Každá známka musí obsahovat identifikační číslo zvířete (včetně označení země) a kód příslušného úřadu (MZe).

Ušní známka typ A:

Poznámka: Identifikační číslo zvířete uvedené na ušní známce se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 12345 678“.

Nebo

volné místo pro záznamy chovatele

Poznámka: Identifikační číslo zvířete uvedené na ušní známce se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 12345 678“.

Ušní známka typ B:

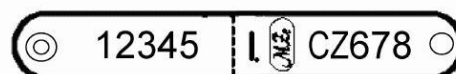

nebo

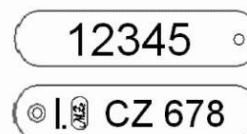

Poznámka: Identifikační číslo zvířete uvedené na ušní známce se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 12345 678“.

Duplikát

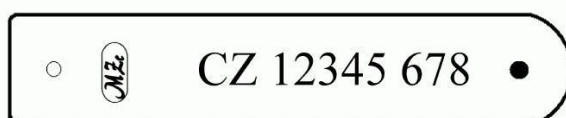

nebo

Poznámka: Identifikační číslo zvířete uvedené na duplikátu ušní známky se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 12345 678“.

Značka na spěnce:

Poznámka: Identifikační číslo zvířete uvedené na ušní známce se uvádí vždy v tomto pořadí: „CZ 12345 678“.

Ovce a kozy, které nelze označit ušní známkou z důvodu poškození, zánětu, či deformace ušních boltců a které nejsou určeny pro obchodování v rámci Evropské unie, se označí náhradním způsobem tak, aby nedošlo k jejich záměně s jinými zvířaty. Tento způsob označení je neprodleně zaznamenán do stájového registru. Ovce a kozy bez ušních boltců nebo s velmi krátkými ušními boltci, které nejsou určeny pro obchodování v rámci Evropské unie, se označují na spodní srstí neobrostlé části ocasu tetováním, které obsahuje identifikační číslo zvířete bez alfabetského označení země původu „CZ“ a bez posledního trojčíslí.

Ovce a kozy přemístěné z jiných členských států nebo dovezené ze třetích zemí se označují do 72 hodin ode dne příchodu do místa určení (výjimkou jsou ovce a kozy dovezené k účasti na svodu zvířat). Ovcím a kozám přemístěným z jiných členských států nebo dovezeným ze třetích zemí přímo na jatka k porážce do 30 dnů ode dne příchodu do místa určení nebo ode dne pohraniční kontroly se ponechá původní označení. Ovce a kozy, které jsou přemístěny z jiných členských států a jsou označeny v souladu s předpisy EU se považují za označené v souladu s vyhláškou.

Označování koní, oslů a jejich kříženců

Koně pro potřeby označování dělíme do tří skupin. První skupinu tvoří vyhláškou stanovená plemena plemenných koní registrovaných v plemenných knihách, druhou skupinu tvoří ostatní plemenní koně registrovaní v plemenných knihách a třetí skupinu tvoří koně neregistrovaní v plemenných knihách, osli a jejich kříženci.

Plemenní koně plemen starokladrubský kůň, lipický kůň, Shagya-arab, norik, slezský norik, českomoravský belgický kůň a moravský teplokrevník mohou být označování pouze **slovním a grafickým popisem a případně výžehem**, pokud je tento výžeh uveden v řádu příslušné plemenné knihy. Mohou být ale označování stejně jako plemenní koně ostatních plemen.

Plemenní koně se označují způsoby uvedenými v řádech plemenných knih, a to **slovním a grafickým popisem a elektronickým identifikátorem**. Pokud je v příslušném řádu uveden **výžeh**, může kromě slovního a grafického popisu a elektronického identifikátoru použít i výžeh.

Koně neregistrovaní v plemenné knize, **osli a jejich kříženci** se označují **slovním a grafickým popisem a elektronickým identifikátorem**.

Označení slovním a grafickým popisem a případně další označovací způsoby se zaznamenávají do průkazu koně. Každé hříbě musí být **označeno** tak, aby mu **před opuštěním hospodářství** v němž se narodilo byl vystaven průkaz koně. Výjimkou je přemístění koně v souladu s nařízením Komise (EU) č. 262/2015. Každé hříbě však musí být označeno a mít vystaven průkaz koně **nejpozději do 12 měsíců od narození**.

Slovní popis musí obsahovat popis základní barvy a popis vrozených odznaků charakterizujících hlavu, krk, končetiny a tělo koně, osla nebo jejich kříženců. Grafický popis musí obsahovat nákres vrozených a získaných odznaků a chlupových vírů charakterizujících tělo koně, osla nebo jejich kříženců (levá a pravá strana), dále pak hlavu, krk a prsa z ventrálního pohledu (pohled ze spodní strany na břicho), hlavu a nos z nasálního pohledu, hrudní a pánevní končetiny.

Slovní a grafický popis koně, osla nebo jejich křížence si zajistí jeho chovatel u osoby provádějící označování koní. Tato osoba je povinna označit koně, osla nebo jejich křížence do

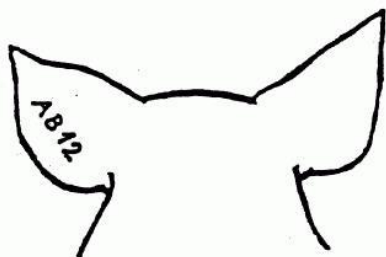
28 dnů ode dne, kdy k tomu byla majitelem prokazatelně vyzvána. Dojde-li na koni, oslovi nebo jejich kříženci ke změnám, které nesouhlasí s jeho slovním a grafickým popisem uvedeným v průkazu koně nebo v registru koní, zajistí chovatel zvířete opravu u osoby, provádějící označování koní. Osoba provádějící označování koní provede změnu slovního a grafického popisu v průkazu koně a v hlášení o registraci koně narozeného v České republice, které do 7 dnů ode dne zápisu změny odesílá vydávajícímu orgánu.

Označování prasat

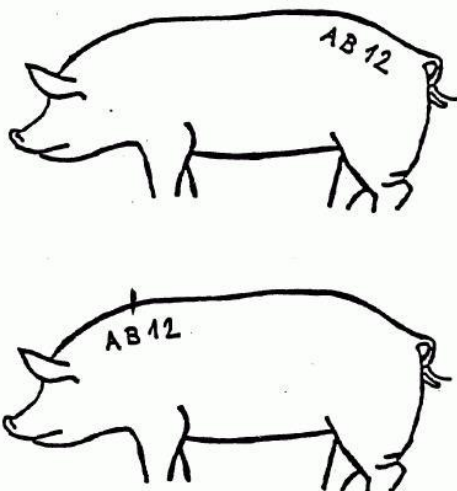
Prasata musí být označena **před odstavením**, případně **před přemístěním** z hospodářství ve kterém se narodila, pokud jsou spolu s matkou přemísťována před odstavením. Prasata se označují **tetováním** levého ucha, nebo na levou stranu těla. Tetování obsahuje **alfanumerický kód**, který vyjadřuje registrační číslo hospodářství, ve kterém se prase narodilo. Dále mohou být prasata označena **ušní známkou**, která se umísťuje do levého ucha. Plastová ušní známka musí obsahovat označení **země původu (CZ)**, **alfanumerický kód**, který vyjadřuje část registračního čísla hospodářství, ve kterém se prase narodilo a **kód příslušného úřadu (MZe)**.

Označování prasat

1. Způsob označování prasat tetováním do levého ucha (pohled zezadu)

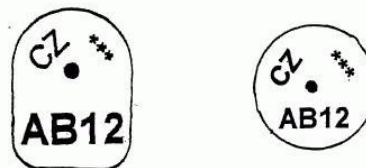

2. Způsob označování prasat plošným tetováním na levou stranu těla

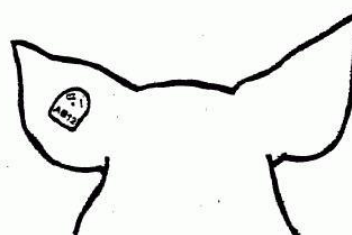

Poznámka:
Plošné tetování lze umístit i mimo kruponový řez.

3. Vzory plastových ušních známek používaných pro označování prasat

4. Způsob zavěšování plastové ušní známky používané pro označování prasat (pohled zezadu)

Vysvětlivka:
*** kód příslušného úřadu

Poznámka:
Kód země a alfanumerický kód uvedené na plastové ušní známce se uvádějí vždy v tomto pořadí: „CZ AB12“.

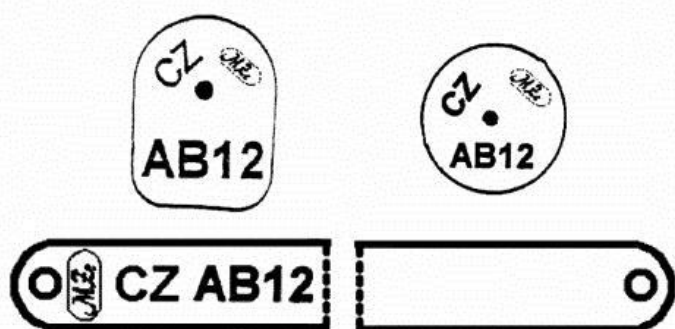
Prasata přemístěná z jiných členských států nebo dovezená ze třetích zemí přímo na jatka k porážce do 30 dnů od pohraniční veterinární kontroly a prasatům dovezeným k účasti na svodu se ponechá původní označení. Prasata přemístěná z jiných členských zemí nebo dovezená ze třetích zemí, která na území ČR zůstávají déle než 30 dnů ode dne pohraniční kontroly a která jsou označena v souladu s předpisy EU se považují za prasata označená v souladu s vyhláškou. Pokud tak označena nejsou, označují se do 7 dnů po příchodu na místo určení vyhláškou stanoveným způsobem.

Označování běžců

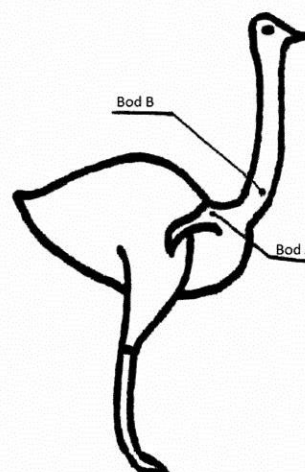
Každý běžec (včetně kusů poražených v hospodářství) se označuje **před opuštěním hospodářství**, v němž se vylíhnul. Běžci se označují jednou plastovou známkou. Ta obsahuje označení **země původu (CZ)**, **alfanumerický kód**, který vyjadřuje část registračního čísla hospodářství, ve kterém se běžec vylíhnul a **kód příslušného úřadu (MZe)**. Běžci vylíhnutí do 30. 4. 2004 mohou být dle dosavadních právních předpisů označeni známkami s logem pověřené osoby. Do 1. 4. 2018 se běžci označovali známkou, která obsahovala identifikační číslo zvířete a kód příslušného úřadu. Běžci, kteří byli označeni před 1. 4. 2018 mohou zůstat označeni původní známkou.

Plastová známka se u **pštrosa dvouprstého a nandu pampového** umísťuje **do pravé křídelní řasy** a u **emu hnědého** se umísťuje **do kůže šíje v dolní části krku**.

1. Vzor plastové známky používané pro označování běžců

2. Způsob označování běžců známkami pro označování běžců

Vysvětlivka:

Bod A – místo vpichu plastové známky do pravé křídelní řasy běžců

Bod B – místo vpichu plastové známky do kůže šíje v dolní části krku běžců*.

Označování zvěře ve farmovém chovu

Jelenovití a mufloni ve farmovém chovu se označují **jednou plastovou ušní známkou**, a to **před opuštěním hospodářství** v němž se narodili (včetně kusů poražených na hospodářství). Plastová ušní známka obsahuje označení **země původu (CZ)**, **alfanumerický kód**, který vyjadřuje část registračního čísla hospodářství, ve kterém se zvíře narodilo a **kód příslušného úřadu (MZe)**.

Jelenovití a mufloni přemístění z jiných členských států nebo dovezení ze třetích zemí se označují v souladu s vyhláškou do 72 hodin ode dne příchodu na místo určení. Výjimkou jsou jelenovití a mufloni, kteří jsou označeni individuálním kódem zvířete, ze kterého lze určit hospodářství, kde bylo zvíře poprvé identifikováno a jelenovití a mufloni dovezení k účasti na svodu. Jelenovití a mufloni, kteří byli přemístění z jiného členského státu nebo dovezení ze třetích zemí přímo na jatky se již neoznačují.

Černá zvěř chovaná ve farmovém chovu podléhá evidenci, ale není zde požadavek na označování.

Plastová ušní známka pro jelenovité a muflony

